

Siedemnasta Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Yongin (Republika Korei), 29 lipca – 2 sierpnia 2019

Zadania turnieju indywidualnego

Zasady zapisywania rozwiązań zadań

Nie przepisuj zadań. Rozwiązuj każde zadanie na osobnej kartce (kartkach) papieru. Na każdej kartce należy napisać numer zadania, numer miejsca i nazwisko. Tylko w tym wypadku możemy gwarantować uwzględnienie wszystkich kartek.

O ile treść zadania nie stanowi inaczej, opiszcie reguły i prawidłowości, które można wywnioskować z danych. W przeciwnym wypadku nie otrzymacie pełnych punktów za zadanie.

Zadanie nr 1 (20 punktów). Podane są zdania w języku yonggom i ich tłumaczenia na polski:

1. Meneni karuwa anona wedmaan.	<i>Przyszedłem i zobaczyłem mężczyznę i psa.</i>
2. Wingkeewa yeediriin.	<i>Śpiewasz, a ja wstaję.</i>
3. Ambib wedmoona awon baan.	<i>Zobaczył dom, a ja wziąłem świnie.</i>
4. Yeederenu om banuun.	<i>Ona wstanie i weźmie chleb.</i>
5. Wenenub wingkanuub.	<i>Odejdziemy i zaśpiewamy.</i>
6. Oma oka aniib.	<i>Jedzą chleb i piją wodę.</i>
7. Anon ye weng wengambaranuwa awon ye weng wengambaraneen.	<i>Usłyszmy psa, a on usłyszy świnie.</i>
8. Ok anaana oon wedmeen.	<i>Wypiłem wodę, a ona zobaczyła rybę.</i>
9. Yeederenib miniib.	<i>Wstają i przychodzą.</i>
10. Wingkenu wunuun.	<i>Ona śpiewa i odchodzi.</i>
11. Om bene aneen.	<i>On bierze chleb i zjada go.</i>

(a) Przetłumacz na polski:

12. **Om benu aneen.**
13. **Munuuna wunuub.**
14. **Wingkiiwa wengamburuun.**
15. **Anon ye weng wengamberenib yeedaraniib.**
16. **Oon wedmaniina karub wedmaneeb.**
17. **Ok wedmeena aniin.**

(b) Przetłumacz na język yonggom:

18. *Odejdziemy, a oni przyjdą.*
19. *Biorę świnie, a on bierze rybę.*
20. *Zobaczył wodę i dom i usłyszał psa.*
21. *Jesz chleb i śpiewasz.*

⚠ Język yonggom należy do grupy ok rodziny trans-nowogwinejskiej. Mówi nim około 6 000 osób w Papui-Nowej Gwinei.

—Iwan Derżanski

Zadanie nr 2 (20 punktów). Podane są związki wyrazowe w języku yurok i ich tłumaczenia na polski w kolejności losowej:

1. muencherh rohkuen	A. <i>brązowy pies</i>
2. perkeryerh holeehl 'wernerh	B. <i>czarny but</i>
3. muencherh nerhpery	C. <i>czarny niedźwiedź</i>
4. s'erkter'ery ch'eeshah	D. <i>biała jagoda</i>
5. muenchar' pyaap'	E. <i>brązowy but</i>
6. pekoyar' tepoo	F. <i>biały pies</i>
7. luuehlson' nerhpery	G. <i>biała piłka</i>
8. muenchey cheek'war	H. <i>biały krzew manzanita</i>
9. muent'er'ery ch'eeshah	I. <i>białe krzesło</i>
10. ler'ergery cher'ery	J. <i>pomarańczowy niedźwiedź</i>
11. 'errwerhson' slekwoh	K. <i>czerwone drzewo</i>
12. muent'er'ery puuek	L. <i>trawiastrzezielona koszula</i>
13. lo'ogey slekwoh	M. <i>czerwony orzech laskowy</i>
14. s'oktoy no'oy	N. <i>fioletowa jagoda</i>
15. 'wer'errgerchson' cher'ery	O. <i>czarna koszula</i>
16. lo'ogey no'oy	P. <i>biały jelen</i>
17. tegee'n nerhpery	Q. <i> błękitna piłka</i>
18. skoyon rohkuen	R. <i>żółta jagoda</i>

(a) Ustal prawidłowo odpowiedniki.

(b) Ustal prawidłowo odpowiedniki:

19. muencherhl	S. <i>kanarek</i>
20. 'wer'errgerch	T. <i>ziarno kawy</i>
21. luuehl	U. <i>krzew</i>
22. ler'ergerh	V. <i>mleko</i>
23. pekoyek	W. <i>olcha</i>
24. skoyon	X. <i>dziki irys</i>
25. tegee'n	Y. <i>niebo</i>

(c) Przetłumacz na polski:

26. **'errwerh**
27. **ler'ergerh rohkuen**
28. **perkeryer'ery ch'eeshah**
29. **pyerrp't'ery ch'eeshah**

(d) Przetłumacz na język yurok:

30. *fioletowy jelen*
31. *biały but*
32. *żółta piłka*
33. *czarne drzewo*

(!) Poza odpowiedzią żadne wyjaśnienia nie są wymagane; takie wyjaśnienia nie będą punktowane.

▲ Język yurok należy do rodziny algijskiej. Mówi nim 20–100 osób na południowym zachodzie Kalifornii. **ch, hl, sh, y, '** są spółgłoskami. **ee, er, err, ue, uue** są samogłoskami.

Z kory olchy czasem pozyskuje się pomarańczowy barwnik. Manzanita — niewielkie drzewo lub krzew o czerwono-brązowej korze, występujące w zachodniej części Ameryki Północnej. Dziki irys jest rośliną o jasnofioletowych kwiatach. —*Boris Iomdin, Samuel Ahmed*

Zadanie nr 3 (20 punktów). Podane są wyrazy w języku średnioperskim zapisane pismem książkowym pahlavi:

س س و ا	A	ک ک و ا	B	ا ا ا	C	ر ر ا ا ا	D	س س س ا ا	E	ا ا س ا	F
س س ا	G	س س ر ا ا ا	H	س س س و ا	I	ا ا ا	J	س س ر ا	K	س و ا	L
س س ک ا	M	ا ا ا ا ا	N	ک ل و س ا	O	ا و ا ا	P	ا و ا ا ا ا	Q	ا و ا س و ا	R
ا ا ا	S	ا ا ا	T	ا ا ا ا	U	ا ا	V	س س س س ا ا	W	ا ا ا	X
ا ا ا ا	Y	ا	Z	ا ا ا	AA	ا ا	BB	ا ا ا	CC	ا ا س ا	DD

Badacze używają dwóch systemów przekładu słów średnioperskich na alfabet łaćniński. System, odzwierciedlający zapis słów pismem pahlavi, nazywa się *transliteracją naukową*. Z kolei system, oddający prawdopodobną wymowę słów, nazywa się *transkrypcją*.

Niektóre słowa mogły być zapisywane w pahlavi na różne sposoby. Na przykład słowo *dīdan* ‘widzieć’ mogło być zapisywane jako **س س و ا ا ا** (transliteracja naukowa: **HZYTNW-tn'**) lub jako **ا ا ا** (transliteracja naukowa: **dytn'**).

(a) Przyporządkuj każde z podanych wyżej słów do jego transliteracji naukowej i transkrypcji. Zwróć uwagę, że poszczególne zapisy w pahlavi mogą odpowiadać kilku średnioperskim słowom.

1. °slwn'	<i>ās-rōn</i>	<i>kapłan</i>	18. wh°l	<i>wahār</i>	<i>wiosna</i>
2. syd°	<i>syā</i>	<i>czarny</i>	19. APLA	<i>xāk</i>	<i>ziemia, pył</i>
3. DMYA	<i>xōn</i>	<i>krewny</i>	20. gwn'	<i>gōn</i>	<i>kolor</i>
4. AHTE	<i>xwāh</i>	<i>siostra</i>	21. LCDr'	<i>tar</i>	<i>przez, nad</i>
5. blbwt'	<i>barbut</i>	<i>lira</i>	22. mng	<i>mang</i>	<i>lulek czarny (gat. rośliny)</i>
6. gy°h	<i>giyāh</i>	<i>trawa</i>	23. lwlk'	<i>rūrag</i>	<i>roślina lecznicza</i>
7. ALBA	<i>čahār</i>	<i>cztery</i>	24. ZWZN'	<i>drahm</i>	<i>drachma (jednostka masy)</i>
8. dwt'	<i>dūd</i>	<i>dym</i>	25. dlmnk'	<i>dramanag</i>	<i>piotun</i>
9. mwd	<i>mōy</i>	<i>włosy</i>	26. NKSWN-tn'	<i>kuštan</i>	<i>zabijać</i>
10. gdk'	<i>gēg</i>	<i>złodziej</i>	27. °wzmbwlt'	<i>uzumburd</i>	<i>szmaragd</i>
11. hmyšk'	<i>hamēšag</i>	<i>zawsze</i>	28. glmwk'	<i>garmōg</i>	<i>ciepły, gorący</i>
12. LK	<i>tō</i>	<i>ty</i>	29. °hlmn'	<i>Ahremen</i>	<i>zły duch</i>
13. gwkl't'	<i>gōgird</i>	<i>siarka</i>	30. °yl°nštr'	<i>Ērān-šahr</i>	<i>ziemia Ariów</i>
14. w°c°l	<i>wāzār</i>	<i>bazar</i>	31. ywdt°k'	<i>judāg</i>	<i>oddzielny, inny</i>
15. MLKTA	<i>bāmbišn</i>	<i>królowa</i>	32. dhšk'	<i>daxšag</i>	<i>znak, kreska; pamięć</i>
16. HZWLYA	<i>hūg</i>	<i>świnia</i>	33. nh°l	<i>nihāl</i>	<i>młode drzewo</i>
17. zwzk'	<i>zūzag</i>	<i>jeź</i>	34. lwcynk'	<i>lawzēnag</i>	<i>słodki przysmak z migdałów</i>

(b) Jedno słowo średnioperskie zwykle zapisuje się pismem pahlavi książkowym z pewną graficzną osobiwością. Napisz, jakie to słowo.

(c) Przykłady, podane niżej, to alternatywne sposoby zapisu niektórych spośród podanych wyżej słów.

- EE. **ا ا ا ا** FF. **ا ا ا** GG. **ا ا** HH. **ا ا ا** II. **ا ا ا** JJ. **ا ا ا**

Ustal, jakie to słowa, i zapisz je w transliteracji naukowej.

(d) Zapisz pismem książkowym pahlavi:

KK.	DKRA	<i>muy</i>	<i>palma daktylowa</i>
LL.	dlwnd	<i>druwand</i>	<i>zły, grzeszny, niesprawiedliwy</i>
MM.	stwl	<i>stōr</i>	<i>koń</i>
NN.	cmbl	<i>čambar</i>	<i>koło, obręcz</i>

(!) Poza odpowiedzią żadne wyjaśnienia nie są wymagane; takie wyjaśnienia nie będą punktowane.

⚠ Język średnioperski należy do gałęzi irańskiej rodziny indoeuropejskiej. Był używany w imperium Sasanidów i na przestrzeni wieków przetrwał w formie pisanej, zwłaszcza w przekładach kanonów zoroastriańskich.

Wykorzystana tutaj transkrypcja odpowiada zrekonstruowanej wymowie z III w. n.e. Znak $\bar{\text{~}}$ oznacza długość samogłoski. $\check{\text{c}} \approx \text{cz}$ w *czas*; $h = \text{h}$ w *hotel*; $\check{\text{j}} \approx \text{dź}$ w *dżem*; $\check{\text{s}} \approx \text{sz}$; $w = \text{t}$; $x = \text{ch}$ w *chleb*; $\gamma = \text{dźwięczny odpowiednik polskiego } \text{ch}$; $y = \text{j}$; $z = \text{z}$.

Znajomość współczesnych języków irańskich nie ma wpływu na rozwiązanie zadania.

—Andriej Nikulin (konsultant: Miguel Ángel Andrés Toledo)

Zadanie nr 4 (20 punktów). Podane zostały słowa i rdzenie czasownikowe w języku zachodni tarangan. Każde z nich zostało podane także w tzw. reduplikowanej formie w dwóch dialektach tego języka. Forma reduplikowana używana jest jako imiesłów lub przymiotnik.

		dialekt północny	dialekt nadmorski
dakeru	<i>oni skrobią</i>	darkeru	dakerukeru
rɔbik	<i>to jest tępe</i>	rɔbrɔbik	rɔbirɔbik
alema	<i>na prawo</i>	amlema	alemalema
makay	<i>wspinasz się</i>	makmakay	mamakay
apúk	<i>inny</i>	akpuk	apukpuk
lɔpay	<i>zimny</i>	lɔplɔpay	lɔpalɔpay
paylávana	<i>on jest gadatliwy</i>	paylawlawana	paylalawana
kalpanjir	<i>to jest uparte</i>	kalpanpanjir	kalpapanjir
garków	<i>być sierotą</i>	garkɔwkɔw	garkɔwkɔw
eyleka	<i>on gra</i>	eylekleka	eyleleka
dubɛmna	<i>on jest siódmy</i>	dubɛmna	dubɛmɛmna
maylewa	<i>drzewo (gatunek)</i>	maylewelewa	maylelewa
matay	<i>jego oko</i>	matmatay	matamatay
mɔna	<i>przed (czymś)</i>	mɔnmɔna	mɔnamɔna
bɛbar	<i>wystraszyć się</i>	bɛbɛbar	bɛbɛbar
janjil	<i>to jest zgniłe</i>	janjanjil	jajanjil
letna	<i>on jest mężczyzną</i>	letletna	letletna
ernɔnaw	<i>on się czułga</i>	ernɔnɔnaw	ernɔnɔnaw

Uzupełnij luki:

		dialekt północny	dialekt nadmorski
etaleŋa	<i>on słyszy</i>	?	?
jaga	<i>strzec</i>	?	?
gasírana	<i>ona jest stara</i>	?	?
ɖaramota	<i>oni wymiotują</i>	?	?
pɔwna	<i>on śmierdzi</i>	?	?
ertɔpa	<i>on myje</i>	?	?
dabuka	<i>oni śnią</i>	?	?
ŋuŋim	<i>to jest mokre</i>	?	?
igónŋ	<i>on sprzedaje</i>	?	?

△ Język zachodni tarangan należy do rodziny austronezyjskiej. Mówi nim 7 000 osób na wyspach Aru w Indonezji. **ŋ** = *n* w słowie *gong*. **j**, **r**, **w**, **y** są spółgłoskami. **ɛ**, **ɔ** są samogłoskami. Znak **´** oznacza akcent; jeśli nie ma takiego znaku, akcent pada na przedostatnią sylabę.
—Elysia Warner (konsultant: Richard Nivens)

Zadanie nr 5 (20 punktów). Podane są zdania w języku noni, które zostały powiedziane w różne dni „tygodnia” noni, i ich tłumaczenia na polski:

powiedziane w **bvutfu**

1. fɔgò cí nú bvúmbòn.
me ncí nô: ntɔ̀ fɔwǎy bvúmbòn.
2. wò nú yú: cóŋ kɛŋkfũ bvúsòw.
3. kwɔ̀:n nú bɔy fí me bvúzhí.

Wczoraj był **bvumbon**.
W **bvumbon** przyszedłem na rynek.
W **bvusɔw** ukradniesz jam.
W **bvuzhi** kobieta mi pomoże.

powiedziane w **bvusɔw**

4. wvù tò nô: bɔŋ ŋwà bvûŋkâ:.
5. fò shě ntfũ: nú bvútfũ.
me nú mbóy ncáw mutù bvútfũ.
6. wvù bɛ: yò kwɔ̀:n èbèn.
7. wò tò nô: yòw cǔŋ.

W **bvunŋka** znalazł książkę.
Pojutrze jest **bvutfu**.
W **bvutfu** wybiorę samochód.
Dzisiaj zabił kobietę.
Usłyszałeś złodzieja bardzo dawno.

powiedziane w **bvukema**

8. ntfũ: nú bvûŋkâ:dèn.
cǔŋ nú bɔy bóŋ bèsèn bvûŋkâ:dèn.
9. me mbɛ: ncáw ŋwà èbèn.
10. dièmsɛn nú yèn wvù lě.
11. kefwé cí nú bvûŋkâ:.

Jutro jest **bvunŋkaden**.
W **bvunŋkaden** złodziej nas znajdzie.
Dzisiaj wybrałem książkę.
Mężczyzna zaraz go zobaczy.
Przedwczoraj był **bvunŋka**.

powiedziane w **bvunŋka**

12. me nú nfí dièmsɛn.
13. kwɔ̀:n cí nô: yèn wáy é bvútfũ.
14. bèsèn nú gé: cóŋ mutù èbèn.
15. bó nô: yèn me lé fɔwǎy.

Zaraz pomogę mężczyźnie.
W **bvutfu** kobieta zobaczyła rynek.
Dzisiaj ukradniemy samochód.
Dopiero co zobaczyli mnie na rynku.

(a) Przetłumacz na polski:

powiedziane w **bvɔŋkaden**

16. bvúsòw nũ fò shě ntfũ:.
17. me nú ŋgé: nyén kèŋkfũ lé èbèn.
18. wvù tò nò: yèn bèsèn ẽ bvúmbòn.
19. bèsèn nũ bóy tó fòwǎy bvúzhí:dèn.

(b) Pierwszym dniem tygodnia w noni jest **bvutfu**. Jaka jest kolejność dni w noni?

(c) Przetłumacz na język noni:

powiedziane w **bvumbon**

20. *W bvusɔw pomogłem mężczyźnie.*
21. *Złodziej dopiero co ukradł jam.*
22. *W bvɔŋkaden usłyszę samochód.*
23. *Dzisiaj kobieta zabije mężczyznę.*
24. *Dzisiaj mężczyzna cię zobaczył.*

⚠ Język noni należy do grupy beboidzkiej rodziny atlantycko-kongijskiej. Mówi nim około 40 000 osób w Kamerunie.

ɛ i ɔ są samogłoskami. ŋ, sh, y i zh są spółgłoskami. Znak : oznacza długość samogłoski. Znaki nad literami oznaczają tony: ´ wysoki, ˆ opadający (wysoki ↘ niski), ˜ opadający (średni ↘ niski), ˘ niski, ˙ wzrastający (niski ↗ średni), ˚ wzrastający (niski ↗ wysoki); jeżeli nie ma żadnego, sylaba ma ton średni.

Jam jest jadalnym korzeniem rośliny o tej samej nazwie.

—Samuel Ahmed

Redakcja: Samuel Ahmed, Bożydar Bożanow, Iwan Derżanski (red. techn.), Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimow, Shinjini Ghosh, Ksenia Gilarowa, Stanisław Gurewicz, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L’Astorina, Tae Hun Lee (red. odp.), Tom McCoy, Andriej Nikulin, Miina Norvik, Tung-Le Pan, Aleksejs Peguševs, Aleksandr Piperski, Maria Rubinsztejn, Daniel Rucki, Artūrs Semeņuks, Nathan Somers, Elysia Warner, Milena Wenewa.

Tekst polski: Daniel Rucki.

Powodzenia!